

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Ministeren nævnte før, at hvis man havde den samme indkomst til næste år, som man har i år, ville man i og for sig ikke mærke stigningen særlig meget; for de flestes vedkommende ville der være tale om, at man fik en mindre skat.

Ja men hele ministerens opbygning af tabeller hviler på, at man har den samme skattepligtige indkomst i 1981 og i 1982, og den viser, at hvis man er et pensionistægtepar over 67 år, sætter skærpelsen ind allerede ved en indkomst på 80.000 kr., ganske vist kun med godt og vel 100 kr., men stigende op til, hvis man er så formastelig at have 150.000 kr. i indkomst, 1.543 kr., og for den enlige person over 67 år sætter stigningen ind ved omkring 100.000 kr.

Jeg vil bare pege på én ting, som for mig er meget væsentlig. Næsten alle har jo i kroner og øre en fremgang i indkomst, ellers er deres realindkomst jo faldet, og for disse personer, der er tale om her i det sammenligningsgrundlag, som ministeren kommer med, viser det sig jo, at deres realindkomst bliver mindre end i fjor. Men selv med en faldende realindkomst vil man altså skærpe beskatningen for dem, der er over 67 år. Det vil vi ikke være med til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om den sociale pensionsfond.

(Lovforslag nr. L 12. Fremsat 7/10 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Albertsen (S):

Lovforslag nr. L 12 fra socialministeren har jo nøje sammenhæng med det forslag, som tinget just har behandlet, nr. L 36 fra ministeren for skatter og afgifter. Det, vi her skal drøfte og tage stilling til, er, om de indbetalinger, der årligt er foretaget til den sociale pensionsfond, skal ophøre eller konverteres på en eller anden vis.

Socialdemokratiet kan tiltræde og anbefale forslaget.

Loven om den sociale pensionsfond var et af VKR-regeringens resultater. Dengang lovforslaget blev drøftet i folketinget, var socialdemokratiet skeptisk; vi mente, at der var tale om en reel skatteforhøjelse.

Midlerne, der kom ind via denne lov, skulle anvendes til en tillægspensionsordning for pensionisterne, og vi har da også som regeringsparti været med til at realisere denne, senest i 1978.

Nu står vi over for 2. etape. I 1978 var der tale om en betaling på ca. 1.100 mill. kr., og det, der her lægges op til, er et tilsvarende beløb, dog ajourført efter den prisudvikling, der i mellemtiden har fundet sted.

Det, der kommer ud af forslaget her, er jo, at der bliver tale om indbetaling af tilsvarende midler direkte over skatterne, og det anser vi i øvrigt for at være en hensigtsmæssig foranstaltning, idet vi, som det også blev nævnt under debatten før, ikke er tilhængere af cigarkassesystemer, hvad nogle her tilsyneladende har ment. Det er en åbenbar misforståelse.

Det væsentlige og det afgørende i denne sag er de reformer, der bliver konsekvensen af skatteministerens forslag, og som indebærer, at de enlige pensionister med indtægt alene fra folkepensionen, bliver skattefrie, mens der for ægteparrene er tale om en betragtelig lettelse i skattepræstationen.

Reelt vil der altså være tale om fordele, som berører langt det overvældende antal af pensionisterne, ca. 750.000 ud af de 800.000, vi har. Det er en foranstaltning og en linje, som vi i enhver henseende kan tiltræde, idet det økonomisk er rigtigt, at pensionisterne får disse lettelser, og samtidig er der tale om en administrativ forenkling.

Vi forudsætter, at denne 2. fase af loven om den sociale pensionsfond inden længe

[Albertsen]

bliver udmøntet i et forslag, og jeg har forstået, at det rammebeløb, der er nævnt i denne forbindelse, svarer til det, der blev vedtaget i 1978.

Socialdemokratiet kan anbefale lovforslaget, og vi giver af tidshensyn tilsagn om en hurtig udvalgsbehandling.

Brixtofte (V):

Med dette lovforslag og dets bemærkninger er der især to forhold, der skal tages stilling til. For det første hvad man ønsker sig af den sociale pensionsfond i fremtiden, og for det andet, hvordan vi ønsker at udbetalingerne i fremtiden skal være.

Venstre er enig med socialdemokratiet i, at der i de kommende år ikke er mange penge til at forbedre pensionisternes forhold med, men de midler, som er til rådighed, ønsker venstre at fordele efter andre principper end socialdemokratiet, og derfor vil jeg med det samme sige, at selv om venstre vil støtte forslaget, er vi ikke dermed bundet af bemærkningerne til forslaget om de planer, som regeringen har for anvendelsen af midlerne i de kommende år. Jeg vil derfor sige, hvad der er venstres mål med anvendelsen af de pågældende midler.

Venstre vil først og fremmest redde de tusinder af pensionister, der er kommet i klemme som følge af socialindkomsten. Det vil koste, har vi fået oplyst i udvalget, 145 mill. kr. i januar 1979-prisniveau, hvis vi fjerner socialindkomsten helt for folke-, invalide- og enkepensionister. Vi ønsker, at der hurtigt gennemføres en lovgivning, der fjerner socialindkomstens virkninger for pensionisterne.

Det kan godt virke meningsløst, at staten det ene år vil spare 145 mill. kr. ved helt eller delvis at fjerne folkepensionen fra en gruppe pensionister, når staten derefter lægger op til, som der er tale om i bemærkningerne til dette forslag, på pensionsområdet at nå op på i alt 1,4 mia. kr. i 1985. På den ene side sparer man, og på den anden side bebuder man udgiftsforøgelser på det samme område til et langt større beløb. Vi synes, at man burde starte med at gøre det godt igen for de mennesker, man har taget pensionen fra, inden man begynder at tage stilling til, hvad man i øvrigt vil gøre med de penge, som er tilovers fra den sociale pensionsfond.

Vi har også et andet ønske om fordeling af de øgede pensionsbetalinger. Det er fortsat venstres mål, at vi med tiden – og jeg understreger med tiden, for det er ikke noget, man kan gøre her og nu – kan få en ensartet folkepension til alle, og derfor ønsker vi i de kommende år at sikre, at også folkepensionens grundbeløb bliver forøget, når der f. eks. er velstandsreguleringer.

Alternativet til princippet: at nå frem til en ensartet folkepension til alle, er – og det er i øvrigt samme princip, som tidligere minister K. K. Steincke gik ind for – gradvis at lave pensionssystemet om til et lommepenge-system. Vi er allerede godt på vej med pensionstrabatter, vi har hjælp til boligudgifterne, vi har nu, og vi får om kort tid, et lovforslag om øget hjælp til varmeudgifterne, ligesom det også er bebudet, at man vil overveje en egentlig varmesikring. For så vidt angår en forøgelse af hjælpen på kort sigt til varmeudgifterne, er vi da positive i venstre, men vi er skeptiske over for, at man går videre ad boligsikringens og varmesikringens vej. Det næste er vel, at der skal indføres en tøjsikring og en madsikring, så det til sidst er sådan, at man får tilskud til alle sine udgifter, i stedet for at man når frem til det, der bør være målet, at pensionisterne får en folkepension, som de kan leve af uden særlige tilskud.

Med lovforslagets gennemførelse vil der være sat en stopper for udbygningen af den sociale pensionsfond. Venstre erkender, at den førte politik har ødelagt erhvervslivet i et sådant omfang, at det i dag ikke er ansvarligt at opbygge en fond, der giver befolkningen indtryk af, at der bliver råd til store forhøjelser i pensionen. Men venstre beklager samtidig, at vi er nået så langt ud med vores økonomi, at staten nu er nødt til at bekende over for borgerne, at staten ikke er i stand til at indfri de løfter, som er blevet afgivet i de sidste 10 år med denne lov.

Udviklingen omkring den sociale pensionsfond er en advarsel om, hvordan det i øvrigt kan gå for vor samfundsøkonomi, hvis der ikke snart tages fat på at give vort erhvervsliv forudsætninger for en ny økonomisk vækst. Udviklingen omkring den sociale pensionsfond viser, hvad der sker, når vort erhvervsliv har så dårlige vilkår, at den sociale velfærdsstat begynder at vakle, fordi fundamentet, produktionen, bliver svækket.

[Brixtofte]

På denne baggrund vil jeg på venstres vegne anbefale lovforslaget.

Agnete Laustsen (KF):

Da den sociale pensionsfond blev oprettet i 1970, var det ifølge lovens § 1 hensigten, at fondens midler skulle bruges til at yde en tillægspension til personer, der oppebar folke-, invalide- og enkepension. Det var derfor også helt i tråd med dette formål, at midlerne til fonden skulle skaffes gennem et særligt folkepensionsbidrag på 2 pct., som skatteydere under 67 år skulle betale, men – jeg fristes næsten til at sige naturligtvis – ikke pensionisterne selv, som jo skulle nyde godt af fondens midler.

Pensionsordninger og pensionsopsparinger har unægtelig været politisk sprængstof i den senere tid. Regeringen har på flere måder forsøgt at lægge gift for de formastelige, som selv har sparet op til deres alderdom, først ved gentagne trusler om indtægtsregulering af folkepensionen og senest ved forslag om beskætning af pensionskasse- og forsikringsudbetalinger. Det er tanker, som vi fra konservativ side har vendt os skarpt imod, idet vi altid har peget på det ønskelige i, at så mange mennesker som muligt selv kunne sikre deres alderdom, uden at staten pludselig greb ind.

Det glædede mig derfor at læse, at socialministeren ved socialchefernes årsmøde for nylig udtalte: »Vi må i højere grad hjælpe den enkelte til at hjælpe sig selv.«

Men jeg savner unægtelig, at ministeren sætter handling bag denne udmærkede udtalelse, for socialministerens indsats er jo på lidt kamæleonagtig vis i de forløbne 2 år gået i stik modsat retning og har tværtimod gjort den enkelte mere bundet og mere indkomstmæssigt afhængig af hele social- og skattesystemet end nogen sinde før.

Nu vil ministeren sætte stop for den sociale pensionsfonds udbygning, samtidig med at skatteministeren påtager sig ansvaret for en omlægning af pensionsbidragene, således at alle, altså også de pensionister, som midlerne skulle komme til gode, skal betale et folkepensionsbidrag på i alt 3,5 pct., et forslag, som vor ordfører vedrørende udskrivningsloven, hr. Hagen Hagensen, allerede har vendt sig imod, idet det jo i realiteten er udtryk for

gennemførelse af indtægtsreguleret folkepension ad bagdøren.

Socialministerens forslag går jo helt enkelt ud på at standse nye indbetalinger til pensionsfonden, og det må vel desværre erkendes, at det under de nuværende økonomiske forhold er urealistisk at forestille sig, at denne fonds midler fortsat skal øges.

Vi lægger imidlertid afgørende vægt på, at fonden bevarer sin selvstændige eksistens, og at dens midler anvendes efter formålet, altså til at yde tillægspension. Det betyder, at vi ønsker, at alle pensionister tilgodeses – det er jo også deres penge, det drejer sig om – og at fonden ikke bruges til indkomstudjævning.

Vi vil derfor erindre ministeren om den aftale, som de 4 gamle partier indgik i 1978, hvorefter der var enighed om, at der ved udbetalinger fra den sociale pensionsfond bl. a. skulle ske en yderligere indregning af pensionstillægget i grundbeløbet.

Vi beklager, at et så stort og principielt lovforslag som dette skal hastes så hurtigt gennem tinget. Det skal imidlertid ikke afholde os fra at søge konsekvenserne for pensionisterne grundigt belyst, og vi vil på denne baggrund medvirke til en hurtig og positiv udvalgsbehandling.

Ninna Pedersen (FP):

Jeg anser dette forslag for at være mere valgpropaganda end reel vilje til at forbedre pensionisternes vilkår. Det er meget betegnende, at man med 4 års mellemrum, gerne op til et valg, begynder at røre på sig angående pensionisternes vilkår, mens man mellem valgene udhuler deres pensioner med højere priser, skatter og afgifter. Der er også sket en forringelse af pensionisternes vilkår ved socialindkomstens indførelse; den skønnes at forringe deres indtægt med 145 mill. kr.

Vi er opmærksomme på, at man vil bruge nogle af pengene til hævelse af den skattefri bundgrænse og til hjælp til pensionisternes varmeregninger. Forhøjelse af bundfradraget er i overensstemmelse med fremskridtspartiets forslag om bedre vilkår for pensionisterne.

Vi ønskede ved lovforslag L 95 fremsat den 15. januar 1980 en forbedret og ensartet folkepension, men lidt er bedre end intet, og vi er ikke modstandere af dette forslag, som er et skridt på vejen. Vi er tilfredse med, at

[Ninna Pedersen]

man ikke mere skal indbetale de særlige folkepensionsbidrag til fonden. Dette forslag betyder nok en forenkling inden for skatteområdet, mens det til gengæld kræver en forøget administration inden for det sociale område, hvor borgerne skal oplyse om deres økonomiske forhold for at opnå varmemhjælp.

Ser vi så på baggrunden for den sociale pensionsfonds opståen, iagttager man ret så interessante ting, som vi nu 11 år efter kan belyse. Det var partiet venstre, der var forslagsstiller, og læser vi i Folketingstidende fra dengang, er det interessant at iagttage argumenterne fra socialdemokratiet, idet man i dag kan iagttage samme argumentation med modsat fortegn.

Grundlaget for oprettelse af fonden var 216 mill. kr., som stod i Nationalbanken på konto for folke- og invalidepension. Hertil besluttedes at lade skatteborgerne indbetale en procentsats i folkepensionsbidrag og et særligt folkepensionsbidrag ud fra skalaindkomsten. Renteafkastet skulle så efter en år-række bruges til at forbedre pensionerne med, og 1976 blev fastsat som året for den første udbetaling. Men de mennesker, som indbetale i den tro, er blevet skuffet, da en lovændring medførte, at året ændredes til 1979, og undskyldningerne dengang kom fra daværende socialminister Eva Gredal. Jeg henviser til Folketingstidende 1974-75, 2. samling, sp. 1847, hvor fremsættelsen af lovforslag nr. 150 om den sociale pensionsfond står. Det siges her:

»Dels foreligger der endnu ingen endelige resultater fra den arbejdsgruppe, der i 1973 blev nedsat med henblik på gennemførelse af en reform af pensionslovgivningen, herunder forberedelse af forslag til en tillægspensionsordning.«

Senere i samme spalte:

»Dels har regeringen allerede taget en række initiativer med det formål at forbedre pensionisternes vilkår.«

Og senere i samme spalte, altså i 1975, står der:

»... hvorefter pensionerne gøres skattefri.«

Alle disse fromme ønsker og de håb, som blev givet pensionisterne sammen med mange undskyldninger, har pensionisterne jo ikke megen glæde af. Mange er afgået ved døden i mellemtiden, og de har altså indbetalt penge uden at modtage de lovede ydelser.

Jeg har også bemærket, at daværende socialminister fru Nathalie Lind i Folketingstidende 1969-70, sp. 3524, udtaler:

»Herigennem vil ordningen medvirke til at tilvejebringe en bedre balance, ikke alene på kapitalmarkedet, men også i landets økonomi som helhed.«

Her læser man, at partiet venstre taler om at opsluge kapital til forbedring af landets økonomi ved fondsdannelse. Vi kan læse under samme forhandlinger i Folketingstidende fra den 12. marts 1970, sp. 4207, hvor hr. Bundvad udtaler:

»Men regeringen har jo andre formål med denne fond end det direkte sociale.«

Og senere i samme spalte citerer hr. Bundvad fra bemærkningerne til lovforslaget følgende:

»... et led i den række af forslag, der tilsigter at tilvejebringe en bedre ligevægt både på kapitalmarkedet og i økonomien ...«

En socialdemokrat kritiserer altså partiet venstre for et forslag, hvis grundholdning kan siges at harmonere med den opslugning af kapital, som man nu ser at socialdemokratiet foretager ved salg af statsobligationer for at forbedre landets økonomi som helhed. Alle de gode løfter om skattefritagelse for pensioner og udbetaling af tillægspension er blevet gradueret, efter som landets økonomi er blevet strammet op. Pensionisterne har herved måttet bøde igen. Socialindkomstens indførelse har også gjort livet surt for mange pensionister. Så fremkommer der op til valgdagen den 17. november 1980 forslag om skattefritagelse for nogle pensionister og varmetilskud med forhøjet bidrag til andre, mens de personer straffes, som har sparet lidt op til alderdommen.

Der er den allerstørste ulighed i dette land med hensyn til, hvad pensionister kan få; nogle får meget, andre meget lidt.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Dette forslag er et forslag, der ikke kun drejer sig om det, der står i lovteksten, som socialdemokratiets ordfører så rigtigt sagde det. Der er her tale om, at pensionsreglerne nu stort set fastlægges, og dette er opfyldelsen af et forlig indgået mellem socialdemokratiet, det radikale venstre, CD og kristeligt folkeparti. Dette forlig er vi naturligvis util-

[Lilli Gyldenkilde]

fredse med, ikke mindst fordi partierne nu for Gud ved hvilken gang udskyder udbetalingerne fra den sociale pensionsfond.

Hidtil har det været sådan, at det, der har optaget folk mest, har været, at nu stopper indbetalingerne til pensionsfonden, og nu udbetales der varmhjælp til pensionisterne, men meget få har talt om, at der sker noget helt fantastisk, i og med at der faktisk ingen forbedringer sker for pensionisterne, til trods for at der er 46 mia kr. i fonden og den giver et afkast, der vel snart nærmer sig 4 mia kr. årligt.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget skal der ikke ske noget nu og her, når vi ser bort fra de 200 mill. kr. til varmhjælp. Over en 4-årig periode skal der dog ske nogle justeringer, og det mener jeg ikke flertallet bag ved dette kan være bekendt. Vi har set og hørt om pensionister, der kun har deres pension at leve af, og dette lader sig meget dårligt gøre. Er der nogen, der har hjælp behov, er det de pensionister, der intet har eller kun har meget lidt ved siden af den nøgne folkepension, og det er for galt, at de mennesker ikke hjælpes nu.

Det er meningen, at der her fra 1982 skal udbetales 200 mill. kr. i varmhjælp, for der kan jo ikke være tale om ret meget andet, men 200 mill. kr. er jo ingen penge sådan set, og jeg synes, man må sige, at det er for galt, at man skal bruge pengene fra pensionsfonden til den slags. Hvad nu, hvis vi ingen pensionsfond havde haft? Skulle pensionisterne så ikke have haft varmhjælp? Jo, selvfølgelig skulle de det, og derfor er det, der sker nu, faktisk, at man fupper pensionisterne. Man har udskudt tingene for dem gang på gang. Der skulle have været udbetalt i 1976 og i 1979, og fra 1. januar 1982 skulle tredje led af pensionen være sat i gang. Tredje led er simpelt hen afskaffet. Det er, hvad der står i bemærkningerne til lovforslaget, og så taler man om glidende udbetaling fra 1982 til 1985.

Jeg skal med det samme sige, at vi naturligvis ikke kan deltage i dette, vel vidende at SF i sin tid slet ikke var indstillet på, at vi skulle have dette cigarkassesystem. Men nu er det der, og pensionisterne har nogle, mener jeg, berettigede krav på at få en ordentlig pensionstillægslov på den ene eller den anden måde; jeg mener ikke, man kan være dette bekendt. Det er for galt, og vi vil stille

ændringsforslag om, at man kører videre med den ordning, vi har, indtil 1986, at man simpelt hen foretager en ordentlig pensionsudbetaling fra 1. januar 1982 og så ser på i 1986, om der er penge nok til, at fonden kan hvile i sig selv og der kan komme nogle ordentlige pensioner ud af det.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig forslaget om at standse indbetalingerne til den sociale pensionsfond, og dermed mener jeg egentlig, at vi har givet den melding, der er nødvendig her i dag. Jeg er ikke enig med venstres ordfører, når han siger, at vi samtidig skal tage stilling til, hvordan midlerne i øvrigt skal anvendes.

Vi er ligesom øvrige partier herinde blevet orienteret om, hvad der er regeringens planer, men jeg vil gerne understrege, at det har været en orientering, og at der ikke er truffet nogen aftaler mellem de nuværende forligspartier – og så vidt jeg ved heller ikke mellem andre partier – om, hvad der egentlig skal ske. Vi må fremhæve, at det fortsat er et lovgivningsanliggende, hvad der skal ske med den sociale pensionsfonds midler.

Jeg vil gerne nævne, at vi fra starten, da denne sag kom frem, har henstillet til regeringen, at disse planer blev forhandlet med ikke mindst de to partier, som sammen med os har ansvaret for, at man overhovedet fik vedtaget loven om den sociale pensionsfond under VKR-regeringen, og det vil jeg gerne gentage med en appel til venstre og de konservative om at anlægge ræsonnable vurderinger af dette.

Vi vil også meget gerne stå ved det forlig, vi indgik i 1978, og jeg tror, at hvis vi fire partier i fællesskab forsøger at få en aftale, vil vi kunne finde en fornuftig plan for 2. fase, der afvejer lovens hensigt og så det samfundsøkonomisk mulige.

Jeg vil altså advare mod, at man går ind i en overbudspolitik. Vi er dog trods alt nogle partier, som skulle prøve at få dette til at hænge sammen og ikke bare køre løs, som vi lige har hørt SFs ordfører gøre.

Birgith Mogensen (CD):

Som CDs ordfører sagde ved behandlingen af det foregående forslag, har vi accepteret, at indbetalingerne til den sociale pen-

[Birgith Mogensen]

sionsfond standses i forbindelse med de ændringer, der gennemføres i udskrivningsloven. Med hensyn til anvendelsen af midlerne er vi også enige, for så vidt angår de 200 mill. kr. til pensionisternes varmeudgifter for 1982. Den nærmere anvendelse i de kommende år er det efter vor opfattelse for tidligt at diskutere ved denne lejlighed.

Jeg kan altså på CDs vegne støtte forslaget.

Wilhelm (VS):

VS er modstander af, at penge til folkepension og til pensionstillæg skal komme fra særlige bidrag, og det er vi, især fordi den måde, disse særlige bidrag er konstrueret på, betyder, at de ikke er underkastet samme progression som indkomstskatten i øvrigt.

Fra den synsvinkel kunne vi ikke have noget imod, at man ophævede det særlige pensionsbidrag på de 2 pct., og for den sags skyld ville det være logisk at tage folkepensionsbidraget på 1,2 pct. med med det samme. Men det er jo ikke det, man gør. Man bevarer disse særlige bidrag. Man lader dem fortsat vende den tunge ende nedad ved at holde dem uden for den almindelige skatteprogression, ja, man forhøjer dem endda med ca. 10 pct. Det eneste, man ud over denne forhøjelse i virkeligheden gør, er, at man ophæver forpligtelsen til fra 1985 ud over renterne at anvende hele det særlige pensionsbidrag – 4 mia kr. om året – til ydelse af tillægspensioner.

Skatteyderne kommer stadig væk til at betale det. Det er stadig væk unddraget den almindelige progression. Det er pjat at sige, at pengene ikke er til stede. De skal bare bruges til noget andet og ikke til det, der stod i loven, og som står der den dag i dag: fra 1985 skal ud over renterne hele provenuet af inputtet til den sociale pensionsfond – 4 mia kr. om året eller til den tid vel nærmere 6 mia kr. om året – bruges ubeskåret til tillægspensioner. Det er faktisk det eneste, man ændrer ved dette, at den forpligtelse ikke længere er der.

Hvad man så bruger disse penge til, kan jo diskuteres. Der skal nok blive til lidt militært isenkram og forskellige andre ting, men det bliver nok for det første erhvervsstøtte, for det andet erhvervsstøtte og for det tredje erhvervsstøtte.

Jeg mener, det er ren svindel, det, man foretager sig her, og jeg fatter ikke – men vi er jo blevet vant til lidt af hvert – at finansministeriet kan sende en skrivelse som den, vi fik i dag, hvor ministeren kommenterer, som han kalder det, visse pensionistorganisationers påstand om, at man unddrager dem deres retmæssige ydelser. Man svarer, at der ikke i nævnte lov er skabt lovmæssige rettigheder for folke-, invalide- og enkepensionister til en tillægspension. Ja, det ved jeg ikke, for jeg tror da nok, at en bestemmelse, som »i nævnte lov« lyder sådan –:

»Fra 1985 anvendes hele det særlige folkepensionsbidrag til ydelse af tillægspension«

– for almindelige mennesker må lyde som en lovhjemlet ret til at få dette beløb stillet til rådighed som tillægspension. Nu beholder man altså indbetalingerne, men til andre formål.

Jeg synes, det er velegnet til at undergrave enhver respekt for, hvad der står i love, og hvad der har været forudsætningerne for at kratte penge ind, når man kan lave sådan et kunstgreb som dette. Jeg synes også, det er velegnet til at mindske respekten for, hvad jurister rundt omkring i centraladministrationen kan finde på at argumentere med, når man ser denne argumentation, der siger, at der ikke har været nogle lovmæssige rettigheder i en lov. Og når man så tænker på, hvad jurister i den samme centraladministration kan finde på at sige, at hvis man griber ind over for forventede huslejestigninger, forventede moderniseringsgevinster, forventede udstykningsgevinster osv. osv., er det på det nærmeste ekspropriative indgreb. Men dette er bare noget, som ingen har haft ret til at forvente noget som helst af.

Vi er selvfølgelig modstandere af dette forslag, selv om det ikke er, fordi vi nogen sinde har været tilhængere af, at pensionsordningerne skulle laves af særlige cigarkasser, som hr. Albertsen sagde det, og som vel i dette tilfælde nærmest kunne kaldes særlige containere.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Ordet »svindel« bør ikke anvendes om lovforslag, der fremsættes her i tinget.

Else Brønserud (KrF):

[Else Brønserud]

På baggrund af aftalen indgået mellem forligspartierne kan vi tilslutte os det foreliggende forslag.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne om det foreliggende forslag til lov om den sociale pensionsfond sige: for det første at der efter retsforbundets opfattelse er skabt berettigede forventninger hos de folk, der har foretaget indbetalinger til den sociale pensionsfond. Derfor har man også under alle omstændigheder en forpligtelse til at sørge for, at disse penge bliver tilbagebetalt uanset de samfundsøkonomiske konsekvenser, for så må der skaffes dækning på anden måde. Hvis vi ikke vil være med til det, mister vi yderligere troværdighed, og man kunne måske godt sige, at den kunne have været større, end tilfældet er i dag.

For det andet vil jeg give udtryk for, at retsforbundet godt vil være med til at stoppe for indbetalingerne til den sociale pensionsfond.

Og for det tredje vil jeg gøre opmærksom på, at vi vel her igen har fået et eksempel på, hvor uheldigt det kan være at oprette fonde, og hvad dertil hører, i særdeleshed når man ikke efterfølgende er i stand til at honorere de forventninger, som man med rette fra befolkningens side kunne stille til sådanne. Vi så langt hellere en generel ordning på folkepensionsområdet fremfor dette skuffesystem, som jeg kan forstå man heldigvis også fra regeringens side er godt på vej til at få afviklet.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

På nær et par enkelte indlæg skal jeg takke for en særdeles positiv modtagelse af det foreliggende lovforslag.

Jeg vil gerne bekræfte, hvad fru Aase Olsen understregede, nemlig at der med dette lovforslag ikke tages stilling til udbetalingerne fra pensionsfonden; det er et spørgsmål, vi siden hen via lovgivning, og særskilt lovgivning, vil vende tilbage til her i folketinget.

På den baggrund kunne jeg jo lade være med at tage nogle af de bemærkninger op, som hr. Brixtofte og fru Agnete Laustsen gjorde, og jeg skal også gøre det meget kort, da jeg som sagt mener, at vi vender tilbage til disse ting.

Det er ikke regeringens opfattelse, at de pensionister, som i kraft af socialindkomstloven får et formuetillæg, når de vel at mærke har en formue på over 360.000 kr., er dårligt stillede pensionister, og derfor finder vi ikke, at det er et rimeligt sted at anvende nogle af de midler, der nu skal udloddes fra pensionsfonden.

Jeg vil også godt gøre den enkelte bemærkning til fru Agnete Laustsen, at vi selvfølgelig står ved formuleringen om, at vi gerne vil hjælpe den enkelte til at hjælpe sig selv, men at vi samtidig mener, at vi har nogle forpligtelser over for de dårligt stillede grupper, og det gælder også de dårligt stillede pensionister.

Albertsen (S):

Min bemærkning har udgangspunkt i de udtalelser, der kom fra fru Aase Olesen med henblik på det ønskelige i at inddrage venstre og de konservative i drøftelser om perspektiverne på dette område. Jeg går ud fra, at fru Aase Olesen ikke er opmærksom på, at venstre for længst har deklareret sin klare holdning til dette problem, idet det i det sprekatalog, som venstre udsendte den 23. oktober sidste år, udtrykkeligt nævnes, at der ikke skal være nogen 2. fase af pensionsreformen, og det vil sige, at man ikke ønsker nogen udbetaling fra pensionsfonden efter venstres spareprogram. Ydermere fremførte venstres finanspolitiske ordfører, hr. Bertel Haarder – jeg tror, det var i afvigte uge – at der var et spareprogram, som var endnu stærkere, på vej fra venstres side. Det, som i 1981 skulle have været 6,6 mia kr.s besparelse, i 1982 10 mia kr. og i 1983 13,5 mia kr., blev nu forelagt, som om det skulle være et spareprogram på 20 mia kr., og så er det klart, at der overhovedet ikke bliver plads til nogen som helst af de forbedringer, som hr. Brixtofte er så villig til at uddele løfter og tilsagn om til højre og venstre i offentligheden, men som han, konfronteret med de økonomiske realiteter herinde og efterlevende venstres spareprogram, bestemt ikke kan leve op til og ej heller får en chance for.

Brixtofte (V):

Jeg tror ikke, at hr. Albertsen er særlig god til at lytte efter, og hr. Albertsen er heller ikke særlig god til at læse. Der står i vort

[Brixtofte]

spareprogram, at 2. fase skulle udskydes, men der står ikke hvor længe, til hvornår og alt det dér. Så der er overhovedet ikke noget hold i den påstand, hr. Albertsen er kommet med, om, at vi har sagt, at 2. fase aldrig skulle gennemføres. Hvis hr. Albertsen havde hørt efter, ville han have hørt, at jeg udtrykkeligt her har sagt, og vi har sagt det mange gange, at vi i venstre er parate til at udbetale nøjagtig det beløb, som regeringen skønner at der er økonomisk baggrund for. Så venstre er hundrede procent på linje med socialdemokratiet med hensyn til størrelsen af beløbet. Det blev gentaget i dag, og det kunne hr. Albertsen have hørt, hvis hr. Albertsen havde været opmærksom.

Dernæst må jeg sige til ministeren, der hævder, at socialindkomsten ikke har ramt dårligt stillede pensionister, at vi har hundredvis af eksempler på familier, som er blevet ramt meget hårdt. Det er familier, der næsten ingen indtægt har ved siden af folkepensionen, men de har f. eks. et husmandssted og et lille stykke jord, der bliver vurderet med, og det betyder, at de mister invalidepension, førtidspension og folkepensionstillæg. Det er familier, som vitterlig har det skidt.

Regeringen har jo selv indrømmet, at det har ramt disse svagt stillede familier, idet man jo har udsendt et cirkulære for at komme disse familier til hjælp. Regeringen har jo selv erkendt, at svagt stillede pensionistgrupper er blevet ramt, for ellers ville regeringen aldrig have udsendt det cirkulære, der sagde, at de pågældende skulle have hjælp.

Derfor er det helt korrekt, når venstre fremhæver, at socialindkomsten har ramt de dårligt stillede pensionister. Det har den gjort alene af den grund, at pensionstillægget har bedre stillede pensionister aldrig fået, og derfor har man kun kunnet tage pensionstillægget fra dem, der var dårligere stillet.

Derfor synes vi, det er rimeligt, at dette beløb på sammenlagt 150 mill. kr. indgår i de samlede forhandlinger om, hvordan disse udbetalinger skal finde sted, når vi engang får mulighed for at tale om det. Når der i alt er 1,4 mia. kr. til rådighed i 1985, så er det rimeligt, at man får rettet op på socialindkomsten og kommer alle disse tusinder af dårligt stillede pensionister til hjælp.

Ninna Pedersen (FP):

Selv om socialministeren siger, at vi ikke i øjeblikket skal tage stilling til, hvorledes beløbet skal fordeles, så har der dog været så meget fremme i debatten, at man i kommunerne har foretaget beregninger over, hvorledes det skal gå med varnehjælpen, når man får det ekstra tilskud fra folketingset.

Jeg kunne tænke mig at give lidt anskuel-sesundervisning i den skærsild, som pensionisterne må igennem, når de skal anmode om varnehjælp i en kommune, og så kan man jo selv vurdere, hvor venligtsindet socialdemokratiet er over for landets pensionister.

Når der f. eks. skal udbetales varnehjælp i min kommune, så skal pensionisten gennem et sandt mareridt af personlige oplysninger for at komme i betragtning. Der skal fremvises huslejekvittering, og hvis huslejen er for lav, gives intet. Er den for høj, gives der varmetilskud foruden boligydelse eller boligsikring. Har man midler på bankbog, mellem 16.000 og 20.000 kr., gradueres hjælpen. Har man over 20.000 kr., får man ingen hjælp. Har man en ejendom til 400.000 kr. i ejendomsværdi, gives ingen hjælp. Hvis ens varmeforbrug er over et beløb, der svarer til dagsprisen for 2.000 l, gives en procentsats af det overskydende beløb indtil en vis grænse. Er der et større varmeforbrug, gælder en anden procentsats. Desuden indvirker det allerede eksisterende rådighedsbeløb, kommunen har til ekstrahjælp til pensionister, på det antal pensionister, der får et beløb, og på beløbets størrelse. Er man gift eller enlig, er der et andet beregningsgrundlag, osv. Altså en masse administration, som placerer pensionisten på tiggerbænken og forhøjer omkostningerne for staten til personalelønninger, hvor det billigste og bedste ville have været, at pensionisterne havde fået et anstændigt beløb at leve af, som det er foreslået af fremskridtspartiet.

Mange partier taler om, at pensionisterne har båret de store byrder for 1960ernes velstand, men man har kun almisser til overs til pensionisterne. Fremskridtspartiet ønsker at forbedre pensionisternes vilkår, således at de får en større pension, og så lade dem selv have rådighed over deres midler. Det er en uværdig måde, landets pensionister behandles på af flertallet i folketingset i dag.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Jeg skal blot sige til hr. Brixtofte, at efter venstres sparekatalog af 23. oktober i fjor er der tale om besparelser på socialministeriet i 1981 på 800 mill. kr., i 1982 på 2.350 mill. kr., i 1983 på 2.800 mill. kr. og i 1984 på 3.000 mill. kr. Desuden står der udtrykkelig i sparekataloget, at 2. etape udskydes. Jeg erkender blankt, at der ingen dato er på. Det kunne være nyttigt dels at få sat en dato på udskydelsen, dels at få overholdt den her opstillede spareplan, samtidig med at man må være opmærksom på, at disse tal ikke er de helt rigtige tal, fordi hr. Bertel Haarder har lovet yderligere besparelser. Hvorledes det kan klares inden for denne opstilling, vil det være interessant at få afklaret.

(Kort bemærkning).

Brixtofte (V):

Nu er der jo andre steder, man kan spare inden for socialministeriet, og vores spareplaner for i år er overhovedet ikke offentliggjort endnu. Det står altså klart, at dette skal udskydes, og vi har sagt i dag, hvad hr. Albertsen efterhånden må have hørt, at vi er parate til at udbetale nøjagtig samme kronebeløb til pensionisterne som led i 2. fase, som socialdemokratiet er.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, det er rørende at høre den sidste diskussion mellem hr. Albertsen og hr. Brixtofte. Det, de faktisk står og er enige om, er det, de ikke siger, nemlig at 3. fase af pensionsreformen altså er væk for tid og evighed. Jeg tror, det er interessant også i venstrekredse at høre, at sådan er det rent faktisk. Det er det, der ligger i hr. Brixtoftes ord, i og med at han er helt enig i, at der kun skal bruges det beløb, der her er tale om. At der også bliver tale om en ekstra udskydelse, ligger klart for enhver. Det er interessante bemærkninger at få med her på det sidste.

Det, der kalder mig herop, er to ting. For det første er det fru Aase Olesens bemærkninger om bare at køre løs. Ja men man må undskylde mig, hvis det opfattes sådan, men jeg tager egentlig mit folketingsarbejde alvorligt. Jeg ser, at der indgås et forlig, der er elendigt, set fra de pensionisters side, som jeg helst repræsenterer – ikke dem med de

store formuer, der snakkes om fra venstres og fremskridtspartiets side, hvor det handler om formueopgørelser, og hvad ved jeg, og hvor man endelig skal passe på, at der ikke røres ved de formuer, men dem, der har 2.590 kr. månedligt til at klare alting for. Det er de mennesker, jeg står her og taler om, og så kører jeg løs, og jeg mener, det er berettiget, at jeg kører løs. Det er præcis disse grupper, der har det elendigt, der har det svært, og som vil blive ramt ved en udskydelse og ved det, man lægger frem her. Selv om ministeren siger, at man ikke har fastlagt noget, så står det klart her, hvad man gør.

Det andet, der kalder mig herop, er, at ministeren siger: Ja men der skal særlovgivning til det her, og det er ikke det, dette lovforslag handler om. Ja men det er det jo. Der står i bemærkningerne til lovforslaget:

»2. fase af udbetalingerne fra fonden er på finanslovforslaget for 1982 forudsat at ske over en 4-årig periode – fra 1982 til 1985.«

Og så står der, hvordan der er budgetteret med tingene, og der er altså regnet med 200 mill. kr. i varmemhjælp fra det kommende år. Det er, hvad pensionisterne får ud af det her. Der er ved at ske en tilrettelæggelse, dels i finanslovforslaget, dels i bemærkningerne til dette, og vi ved alle sammen, at der er indgået et forlig mellem de partier, som siger, at der ikke mere er noget, der hedder 3. fase af denne pensionsreform; derimod er der tale om, at vi fra 1982 og til 1985 lapper lidt videre på systemet. Det må være vi andres ret at gå op og sige, dels hvordan vi synes tingene skal se ud, dels at køre løs, når vi faktisk er indigneret over, hvad der er sket.

(Kort bemærkning).

Ninna Pedersen (FP):

Fru Lilli Gyldenkilde må have misforstået situationen. Jeg sagde, at jeg gav anskuelsesundervisning i, hvordan man i en socialdemokratisk styret kommune beregner pensionisternes varmemhjælp, uden at tage noget som helst standpunkt til, hvordan man efter fremskridtspartiets opfattelse skulle have gjort det.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg må tilstå, at jeg overhovedet ikke har kommenteret, hvad fru Ninna Pedersen sag-

[Lilli Gyldenkilde]

de. Det, jeg kommenterede, var, hvad hr. Glistrup sagde om det forslag, vi diskuterede før dette, som har en sammenhæng med dette forslag.

Aase Olesen (RV):

I mit første indlæg appellerede jeg til venstre og konservative om i denne debat ikke at gå ind i en overbudspolitik, som ingen, der på et eller andet tidspunkt får et medansvar for, at tingene hænger økonomisk sammen, kan holde til. Det var derfor, jeg tillod mig at drage fru Lilli Gyldenkilde ind i sagen, for den situation kommer SF jo åbenbart aldrig i.

Jeg vil gerne sige, når man bliver ved med at referere til, hvad der er lagt fast, og hvad man kører frem efter, at det er regeringens planer, som regeringens har orienteret alle partier om. Jeg går ud fra, at SF så lidt som det radikale venstre regner med, at socialdemokratiet får flertal til at gennemføre det. Som bekendt har man ikke flertal i det parti endnu, og jeg tror, det varer mange år, og det vil sige, at man skal have andre til at være med. Som jeg sagde i mit første indlæg, fastlægges udbetalingerne fra den sociale pensionsfond ved lov her i folketinget.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg må desværre sige til fru Aase Olesen, at eftersom fru Aase Olesen og hendes parti sikkert stemmer for finansloven, hvori disse ting er indarbejdet, så kan man altså ikke stå og sige: ja men det er slet ikke meningen, at det skal være sådan.

Må jeg så i øvrigt sige, at i et svar til socialudvalget netop i dag har finansministeren sagt, at 3. fase er udskudt, den er væk.

Når man har medansvar for finansloven, har man altså også medansvar for dette.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Ja, man kan jo få lang tid til at gå med en debat, hvor der bliver talt om forskellige ting. Så vidt jeg kan høre, taler fru Lilli Gyldenkilde her i sidste omgang om fastlæggelsen af, hvornår pengene skal udbetales, altså det forløb, der siger 200 mill. kr. i 1982 og 400 mill. nye kroner i hvert af de efterfølgende år, medens fru Aase Olesen taler om, at der ikke er taget stilling til, hvad disse penge

skal anvendes til. Begge dele er korrekte, og dermed kunne den del af debatten måske være udtømt.

Jeg vil godt sige til hr. Brixtofte, som trak problemerne frem i forbindelse med pensionister i tofamiliehuse osv., at dem har jeg lagt frem i socialudvalget, hvor regeringen og forligspartierne har tilkendegivet, at vi ønsker at finde en løsning på det spørgsmål. En løsning på det spørgsmål vil aldrig nogen sinde kunne give beløb på 150 mill. kr. De beløb, hr. Brixtofte her har nævnt, tager alle sigte på, at man fjerner formuefradraget, og det var det, jeg omtalte. Det andet spørgsmål har regeringen sagt at vi løser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) *Forhandling om socialministerens redegørelse af 7. oktober 1981:*

Redegørelse om børnekommissionens betænkning.

(Redegørelse nr. R 2. Anmeldt 7/10 81. Redegørelse givet 7/10 81. Meddelelse om forhandling 7/10 81).

Forhandling

Formanden:

Jeg gør opmærksom på de nye taletider, men dem går jeg ud fra at man har sat sig ind i.

Helle Degn (S):

Pressen skrev om børnekommissionens betænkning: der var jo intet nyt. Det overraskede vel ikke, netop fordi denne kommission har gjort sig umage med at fungere utra-